

meneer Cardozo, mijn leven is af — het is voltooid. Er is geen enkel open plekje meer in, het laatste ontbrekende stuk is aanwezig. Maar ik wil geen voltooidheid, ik zeg u — ik zeg u, dat ik het niet wil.” Hij dringt onstuimig op den wijkenden Cardozo aan, hij neemt het kostbare porceleinen voorwerp in zijn handen — en dan — het omhoog-heffend, laat hij het vallen met een luide smak in den wil het kostelijkst-begeerde te vernietigen.

Maar het noodlot verzette zich tegen deze gebrokenheid. De schaal valt niet aan stukken, doch komt terecht op de zachte, veerende vacht van het tapijt. — Cardozo speelt de nuchtere rol: hij raapt de schaal op en gaat dan snuffelend en zoekend langs al de kasten, waarin het wonderlijk porcelein oprijst, om dan tenslotte, voorzichtig, het deurtje open te vouwen op de plaats, waar de ontbrekende schaal moet worden bijgezet, het deurtje te sluiten, en met een vergenoegd gezicht tot den secretaris te zeggen, — dat meneer wel blij zal zijn, dat hij den schotel voor hem heeft gered. —

XIII

Maar tusschen zijn nu voltooiden rijkdom vindt de secretaris geen rust. Het verwondert de knechten, dat hij zoo laat in den avond nog naar buiten trekt. Hij moet nog arbeiden heeft hij gezegd. — Hij wil nog stukken afdoen, de gemeente heeft recht op prompte en vlotte behandeling harer zaken, — zoo een vacantedag is fraai, maar hij brengt stagnatie. — In waarheid wilde van Rupelmonde zichzelf gaan martelen. — Op zoo een dag, die heel zijn leven laat grendelen, den dag, waarop hij zijn eigen kind heeft begraven in Loftinge, en waarop door de voltooiing van zijn verzameling geen heimelijke wensch meer blijft te koesteren, op zulk een dag wil hij zich kapot stooten aan Loftinge. — Hij wil haar ondergaan met een ware hartstocht voor zijn ellende, de suffe, duffe stemming van Loftinge, hij wil het weten dat hij nu, voor de levensjaren, die hem nog resten gekluisterd is aan de verveling. Hij wil nu één zijn met het stadhuis, met zijn werk, met zijn lot.

En zoo zien wij den secretaris van Loftinge op den avond van zijner dochter huwelijksdag de straten afdwalen van de stad, de makker, den staf met den ivoren knop in zijn vuist. Wij zien hem strompelen over haar wijde pleinen, die onmetelijk liggen uitgestrekt tusschen de doode patriciershuizen in renaissance-stijl, met weelderige guirlandes en zinnelijk beeldhouwwerk getooid, met haar breede trapopgangen, die voor stoeten leken opgestapeld, langs hare violette vensteren en onder haar antieke poorten.

Dan komt hij op het plein van het stadhuis, dan schrijdt hij in eenzaamheid over het groote vlak van het marktplein, dat wit ligt te glanzen in den helderen maneschijn. — Hij gaat nu met vermoeiden tred; ziet nu komt hij bij de statie-trap, die hij moeizaam beklimt. De stadhuisdeur is nog op een